

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องความรู้และทัศนคติ เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2530 จำนวน 133 โรงเรียน มีนักเรียนชาย 13,259 คน และนักเรียนหญิง 15,243 คน รวมนักเรียนชายและหญิงทั้งสิ้นจำนวน 28,502 คน

การสุ่มตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรโดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชายจำนวน 186 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 214 คน รวมทั้งหมด 400 คน ซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นค่าที่ได้จากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากรโดยวิธีการคำนวณของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (ประคอง กรรณสูตร $2525 \div 12$) คือ

$$\begin{aligned} &= \frac{N}{1 + N (e)^2} \\ &= \frac{28502}{72.255} \\ &= 394.46 \sim 400 \end{aligned}$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ต้องการใช้มีจำนวน 400 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นนักเรียนชายและหญิง คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรได้โดยวิธีคำนวณ เปรียบเทียบจากจำนวนนักเรียนทั้งหมด กับจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด ดังนี้

หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร เพศชาย

$$\begin{aligned}
 &= \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร} \times \text{จำนวนประชากร เพศชาย}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \\
 &= \frac{400 \times 13259}{28502} \\
 &= 186
 \end{aligned}$$

กลุ่มตัวอย่างประชากร เพศชายจำนวน 186 คน สุ่มตัวอย่างประชากรแบบง่าย (simple random sampling) จากโรงเรียนชายจำนวน 93 คน และโรงเรียนสหศึกษาจำนวน 93 คน

หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร เพศหญิง

$$\begin{aligned}
 &= \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร} \times \text{จำนวนประชากร เพศหญิง}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \\
 &= \frac{400 \times 15243}{28502} \\
 &= 214
 \end{aligned}$$

กลุ่มตัวอย่างประชากร เพศหญิงจำนวน 214 คน สุ่มตัวอย่างประชากรแบบง่าย (simple random rampling) จากโรงเรียนสตรี จำนวน 107 คน และโรงเรียนสหศึกษาจำนวน 107 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (check list) จำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (multiple choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 ทศนคติเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราลิกเออร์ท (Likert Scale) 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีทั้งทศนคติทางบวกและทางลบ จำนวน 30 ข้อ

วิธีสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในรายวิชา พ. 504 วิชาสุขศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
2. ศึกษาหนังสือแบบเรียน คู่มือการสอน ตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. ศึกษาข้อมูลความรู้และทศนคติเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จากหนังสือ เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. สร้างแบบสอบถามความรู้และทศนคติเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งลักษณะแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามเพศ ประเภทโรงเรียน บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย การศึกษาของผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย การศึกษาของบิดา การศึกษาของมารดา อาชีพของผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา บุคคลที่นักเรียนเคยรู้จักเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และแหล่งข่าวสารข้อมูล ที่นักเรียนได้รับเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ มีจำนวนทั้งหมด 11 ข้อ

ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีจำนวน 40 ข้อ ขอบเขตของเนื้อหาในแบบสอบถาม

ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยยึดเนื้อหาที่มีอยู่ในหลักสูตรวิชาสุขศึกษา รายวิชา พ 504 และเนื้อหาเพิ่มเติมบางเรื่องเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เช่น โรคเอดส์ หิด ซึ่กลาก

ตอนที่ 3 ทศนคติเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราลิกเกอร์ท 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีจำนวน 30 ข้อ โดยมีทศนคติด้านบวกจำนวน 14 ข้อ และมีทศนคติด้านลบจำนวน 16 ข้อ ขอบเขตของเนื้อหาในแบบสอบถามทศนคติเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยยึดเนื้อหาที่มีอยู่ในหลักสูตรวิชาสุขศึกษา รายวิชา พ 504 และประสบการณ์ชีวิตประจำวันของนักเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

5. นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจ พร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

6. ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการแพทย์และสุขศึกษา จำนวน 9 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ภาษาสำนวน และให้หาคำคำถามว่าข้อความใดเป็นทศนคติทางบวก ข้อความใดเป็นทศนคติทางลบ พร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เหมาะสมกับการนำไปใช้

เกณฑ์การ เลือกผู้ทรงคุณวุฒิ

6.1 เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาสุขศึกษาในสถาบันผลิตครู และมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 5 คน

6.2 เป็นนายแพทย์และนักวิชาการเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จำนวน 2 คน

6.3 เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาสุขศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และมีประสบการณ์การสอนวิชาสุขศึกษา รายวิชา พ 504 จำนวน 2 คน

7. ปรับปรุงแบบสอบถามและนำไปทดลองใช้ (try-out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสาธิตจุฬา และโรงเรียนมาแตร์ เดอีวิทยาลัย จำนวนทั้งหมด 60 คน

ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนแล้วทำการวิเคราะห์ดังนี้

7.1 นำแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มาวิเคราะห์ค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของข้อกระทง คัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าความยากตั้งแต่ .20-.80 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ +.20 ขึ้นไป ให้ได้ข้อกระทง 40 ข้อ นำข้อกระทงที่คัดเลือกได้ไปคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง โดยใช้สูตร กูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (Kuder-Richardson Formula 20) ได้ค่า = 0.63 (ดูภาคผนวก ค.)

7.2 นำแบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบสอบถามตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) (ดูภาคผนวก ค.) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร เท่ากับ 0.67

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไข จนได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอไปยังผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และอธิบดีกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2. ขอให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและกรมสามัญศึกษาออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ที่ทำการลุ่มเอาไว้เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล
3. ผู้วิจัยไปติดต่อกับโรงเรียนเพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเองทั้ง 21 แห่ง โดยชี้แจงรายละเอียดในการเก็บข้อมูล และขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ อาจารย์หัวหน้าหมวดพลานามัยและครูผู้สอนวิชาสุขศึกษา

4. ทำการเก็บข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรของแต่ละโรงเรียนในภาคกลาง ปีการศึกษา 2530 โดยนัดหมายวันและเวลาทำการเก็บข้อมูล แล้วนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างประชากรตอบ จำนวน 400 ฉบับ ทั้งนี้ผู้วิจัยเข้าไปชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย การตอบแบบสอบถาม และคอยควบคุมชี้แจงการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบเป็นฉบับสมบูรณ์ รวมทั้งสิ้น 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้วิจัยได้ใช้เวลาเก็บข้อมูลเหล่านี้ตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม 2531 ถึงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2531

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอช เอกซ์ (SPSSX-Statistical Package for the Social Science X) ตามลำดับดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละแยกตามเพศ ประเภทของโรงเรียน บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย การศึกษาสูงสุดของบุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย การศึกษาสูงสุดของบิดามารดา อาชีพของผู้ที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย อาชีพของบิดามารดา บุคคลที่นักเรียนเคยรู้จักเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และแห่งข่าวสารข้อมูลที่นักเรียนได้รับ เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้นำมาตรวจให้คะแนน เป็นรายข้อ ข้อใดตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อใดตอบผิดหรือไม่ได้ตอบให้ 0 คะแนน รวมคะแนนที่ได้มาหาค่ามัธยิม เลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

แบบสอบถามรู้ มีจำนวน 40 ข้อ คะแนนเต็มเท่ากับ 40 คะแนน ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดระดับความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินผลวิชาสุขศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดระดับผลการเรียนไว้ดังนี้

80	คะแนนขึ้นไป	หมายถึง	ระดับความรู้ดีมาก	ระดับการ เรียน	4
70-79	คะแนน	หมายถึง	ระดับความรู้ดี	ระดับการ เรียน	3
60-69	คะแนน	หมายถึง	ระดับความรู้ปานกลาง	ระดับการ เรียน	2
50-59	คะแนน	หมายถึง	ระดับความรู้ผ่าน เกณฑ์	ระดับการ เรียน	1
0-49	คะแนน	หมายถึง	ระดับความรู้ต่ำกว่า เกณฑ์ระดับการ เรียน		0

การประเมินระดับความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เนื่องจากแบบสอบถามมีจำนวน 40 ข้อ คะแนนเต็มเท่ากับ 40 คะแนน ผู้วิจัยได้พิจารณาตัดสินระดับความรู้โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

32	คะแนน ขึ้นไป	หมายถึง	ระดับความรู้ดีมาก
28-31	คะแนน	หมายถึง	ระดับความรู้ดี
24-27	คะแนน	หมายถึง	ระดับความรู้ปานกลาง
20-23	คะแนน	หมายถึง	ระดับความรู้ผ่าน เกณฑ์ขั้นต่ำ
0-19	คะแนน	หมายถึง	ระดับความรู้ต่ำกว่า เกณฑ์ขั้นต่ำ

การประเมินความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้พิจารณาตัดสินระดับความรู้เป็นรายข้อ พิจารณาคะแนนเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	0.80 - 1.00	หมายถึง	มีความรู้ระดับดีมาก
ค่าเฉลี่ย	0.70 - 0.79	หมายถึง	มีความรู้ระดับดี
ค่าเฉลี่ย	0.60 - 0.69	หมายถึง	มีความรู้ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	0.50 - 0.59	หมายถึง	มีความรู้ระดับผ่าน เกณฑ์ขั้นต่ำ
ค่าเฉลี่ย	0.01 - 0.49	หมายถึง	มีความรู้ระดับต่ำกว่า เกณฑ์ขั้นต่ำ

การประเมินความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้พิจารณาตัดสินระดับความรู้โดยส่วนรวม ใช้เกณฑ์ดังนี้

31.50-40.00 คะแนน	หมายถึง	มีความรู้ระดับดีมาก
27.50-31.49 คะแนน	หมายถึง	มีความรู้ระดับดี
23.50-27.49 คะแนน	หมายถึง	มีความรู้ระดับปานกลาง
19.50-23.49 คะแนน	หมายถึง	มีความรู้ระดับผ่าน เกณฑ์ขั้นต่ำ
0.00-19.49 คะแนน	หมายถึง	มีความรู้ระดับต่ำกว่า เกณฑ์ขั้นต่ำ

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อมูลทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ แล้วหาค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายชื่อ และสรุปรวม แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

		<u>ทัศนคติทางบวก</u>	<u>ทัศนคติทางลบ</u>
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนน	4 คะแนน	1 คะแนน
เห็นด้วย	ค่าคะแนน	3 คะแนน	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ค่าคะแนน	2 คะแนน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่าคะแนน	1 คะแนน	4 คะแนน

การประเมินทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ของนักเรียนโดยส่วนรวมหรือเป็นรายข้อ พิจารณาคะแนนเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

			<u>ระดับทัศนคติ</u>
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.00	หมายถึง	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง	ดี
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง	พอใช้
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง	ไม่ดี

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ ทัศนคติ เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยส่วนรวมหรือเป็นรายข้อ ตามตัวแปรเพศ โดยการทดสอบค่า 'ที' (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การคำนวณค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า 'ที' (t-test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส เอกซ์ (SPSSX-Statistical Package for the Social Science X)